

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

IŠVADA

DĖL VILNIAUS ŠILUMOS TINKLŲ NUOMOS TEISINIO IR EKONOMINIO PAGRISTUMO TYRIMO REZULTATŲ

2002m. sausio mėn. 30d. Nr. 180-31

IVADINĖ DALIS

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2001-12-07 įsakymu Nr.135 sudaryta darbo grupė atliko Vilniaus šilumos tinklų nuomos konkurso organizavimo bei nuomos sutarties projekto teisinio ir ekonominio pagrįstumo vertinimą.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės Įmonių kontrolės skyriaus 2001-12-22 pavedimu Nr.180-31 bei pavedimu Nr. 180-31-1 minėtos darbo grupės nariai: Įmonių kontrolės skyriaus vyresnioji kontrolierė A.Davidavičienė ir kontrolierius M.Milčiūnas atliko dokumentinius tikrinimus specialios paskirties akcinėje bendrovėje “Vilniaus šilumos tinklai” (toliau SPAB VŠT) bei Vilniaus miesto savivaldybės administracijoje (toliau Vilniaus m. savivaldybė).

Tyrimas atliktas, žinant:

- SP AB VŠT generaliniam direktoriui B.Cicėnui, dalyvaujant vyriausiajam finansininkui V.Švogžliui;
- Vilniaus m. savivaldybės merui A.Zuokui, dalyvaujant Vilniaus m. savivaldybės Energetikos ir Ūkio departamento direktoriui V.Dastikui ir vyr. juriskonsultui R.Vanagui.

SPAB VŠT kodas - 2413558 ,Vilniaus m. savivaldybės kodas - 8871006.

Tyrimo metu Valstybės kontrolės pareigūnai, susipažinę su SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” 2001-12-27 nuomos sutarties projektu ir kitais dokumentais, kuriuos buvo pateikusi Vilniaus m. savivaldybė 2001-12-18 raštu Nr. 04-D-2617, 2001-12-29 raštu Nr. 04-D-04-15 bei Vilniaus m. savivaldybės Energetikos ir Ūkio departamentas 2002-01-07 raštu Nr. 04-D-04-15, 2002-01-08 parengė tarpinę tyrimo pažymą. Valstybės kontrolė 2002-01-08 raštu Nr. 180-08-41 informavo Vilniaus m. Tarybos pirmininką A.Zuoką ir Tarybos narius apie dalinio tyrimo rezultatus ir pasiūlė, siekiant išvengti esminių klaidų ir teisės aktų pažeidimų, sudarant nuomos sandorį, nepriimti sprendimo dėl jo sudarymo, kol nebus atliktas pilnas nuomos sutarties projekto teisinis ir ekonominis vertinimas.

Valstybės kontrolės pareigūnai šioje ataskaitoje teikia išvadas dėl Vilniaus šilumos tinklų nuomos sutarties projekto, kurį Vilniaus m. Taryba patvirtino 2002-01-09 įvykusiame posėdyje (protokolas Nr.33) bei 2002-01-14 patvirtino įvykęs visuotinis SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” akcininkų

susirinkimas.

APRAŠOMOJI DALIS

I. SPAB “VLNIAUS ŠILUMOS TINKLAI” NUOMOS KONKURSO ORGANIZAVIMO IR NUOMOS SUTARTIES PROJEKTO TEISINIS VERTINIMAS

Vilniaus miesto savivaldybės Taryba 2000-07-26 sprendimu Nr.58 “Dėl Vilniaus miesto centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų atnaujinimo”, įpareigojo Vilniaus m. valdybą:

- skelbti konkursą Vilniaus miesto centralizuotos šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimo ir investicijų būdai bei sąlygoms parengti;
- ieškoti lėšų konsultantų paslaugoms apmokėti, nenaudojant Savivaldybės biudžeto lėšų.

Taryba nustatė, kad konkurso sąlygose privalo atsispindėti tai, kad projektas turi būti įgyvendintas, pritraukiant investicijas ir neprarandant nuosavybės susijusios su pagrindine SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” veikla; neturi būti didinama šilumos kaina; gyvenamųjų šilumos mazgų renovacija atliekama konkurso laimėtojo sąskaita. Minėtu sprendimu Vilniaus m. Taryba sudarė devynių asmenų Vilniaus miesto centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų atnaujinimo projekto įgyvendinimo ir priežiūros komisiją (toliau – Komisija): E.Maldeikis, J.Imbrasas, A.Zuokas, A.Čaplikas, T.Filipovič, E.Šablinskas, G.Paviržis, B.Cicėnas ir V.Dastikas.

Taryba pavedė Vilniaus miesto valdybai, suderinus su komisija, priimti sprendimą, kokį investicijų pritraukimo būdą taikyti ir pagal parengtas sąlygas organizuoti konkursą Vilniaus miesto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimo projektui įgyvendinti.

Komisija 2000-09-13 posėdyje (protokolas Nr.1), pirmininkaujant A.Zuokui, patvirtino konkurso išrinkti patarėjui dokumentus.

2000-11-04 leidinyje “Informaciniai pranešimai” Nr.46 Vilniaus miesto savivaldybė paskelbė atvirąjį konkursą dėl Vilniaus miesto centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimo ir investicijų pritraukimo būdo parinkimo ir teisinių paslaugų suteikimo.

Vilniaus miesto valdyba 2001-02-22 sprendimu Nr.322V, nusprendė patvirtinti aukščiau minėto konkurso laimėtoją – konsorciumą, sudarytą iš UAB FMĮ “VB Vilfima”, UAB “Verslo raktas” ir advokatų kontoros “Bernotas ir Dominas”

Vilniaus miesto savivaldybė, atstovaujama mero A.Zuoko, ir minėtas konsorciumas, atstovaujamas A.Žabolio, 2001-03-01 sudarė konsultavimo paslaugų sutartį, kurioje numatyta apmokėjimo patarėjui už sutartyje numatytas paslaugas suma – 330 400 Lt.

Apsvarsčius galimus investicijų pritraukimo būdus, konsultantai - UAB FMĮ “VB Vilfima”, UAB “Verslo raktas” ir advokatų kontoros “Bernotas ir Dominas”, pasiūlė Vilniaus miesto savivaldybės valdybai pasirinkti turto nuomos su koncesijos elementais investicijų pritraukimo būdą.

Konsultantai 2001-03-26 pateikė potencialių investuotojų sąrašą.

Pagal Valstybės kontrolei pateiktus dokumentus Vilniaus miesto savivaldybės Energetikos ir ūkio

departamentas 2001-08-03 už sandorio strategijos sukūrimą pervedė konsultantams (UAB "VB Vilfima", UAB "Verslo raktas" ir Advokatų kontorai "Bernotas ir Dominas") **170 001 Lt**.

Be aukščiau minėtų konsultantų Vilniaus miesto savivaldybei teisinės paslaugas, susijusias su Vilniaus m. šilumos tinklų nuomos konkurso organizavimu, teikė Advokatų kontora "Lideika, Petrauskas, Valiūnas ir partneriai". Ši advokatų kontora suteikė teisinių paslaugų už **22 588.72 Lt**.

Pagal Valstybės kontrolei pateiktus dokumentus Vilniaus miesto savivaldybės už konsultavimo paslaugas, susijusias su SP AB "Vilniaus šilumos tinklai" nuoma, iki 2001-01-30 yra apmokėjusi **192 589.72 Lt (22 588.72+170 001)**.

Valstybės kontrolė netikrino, ar atsiskaitant su konsultantais nebuvo pažeista Vilniaus m. savivaldybės Tarybos 2000-07-26 sprendimo Nr. 58 nuostata, įpareigojanti Savivaldybės valdybą ieškoti lėšų konsultantų paslaugoms apmokėti, nenaudojant savivaldybės biudžeto lėšų.

Komisija, pažeisdama Vilniaus miesto tarybos 2000-07-26 sprendimo Nr.58 4 punkto nurodymus, t.y. nesant Vilniaus miesto valdybos sprendimo dėl investicijų būdo parinkimo, 2001-07-02 spaudoje paskelbė SP AB Vilniaus šilumos tinklų turto nuomos ir valdymo konkurso sąlygas.

Tai rodo, kad konkursas buvo organizuotas skubotai, minėta Komisija, paskelbusi pagrindinius investuotojams keliamus kvalifikacinius reikalavimus, viršijo savo įgaliojimus, nustatytus jos darbo reglamente.

2001-07-05 Vilniaus miesto valdyba, (sprendimas Nr.1446V), po konkurso paskelbimo praėjus trimis dienoms, nusprendė patvirtinti SP AB Vilniaus šilumos tinklų turto nuomos ir valdymo konkurso taisykles, bei pavedė komisijai organizuoti konkursą Vilniaus miesto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimo projektui įgyvendinti.

Tą pačią dieną, t.y. 2001-07-05, Vilniaus miesto valdyba sprendimu Nr.1480V, nusprendė tinkamiausiu investicijų pritraukimo būdu SP AB "Vilniaus šilumos tinkluose" pripažinti ilgalaikio turto nuomą su koncesijos elementais, bei pritarė, kad SP AB "Vilniaus šilumos tinklai" ilgalaikis turtas būtų išnuomotas konkurso būdu parinktam operatoriui, kuris savo lėšomis privalo atlikti bendrovės ūkio modernizavimą bei optimizuoti jos valdymą.

Pažeisdama Akcinių bendrovių įstatymo 24 str. 2d. 19 p., kuriuo nustatyta išimtinė visuotinio akcininkų susirinkimo teisė priimti nutarimą dėl ilgalaikio turto nuomos, Vilniaus miesto valdyba 2001-07-05 priėmė sprendimą Nr.1480V "Dėl Vilniaus miesto centralizuoto šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemų modernizavimo ir tinkamiausio investicijų pritraukimo būdo parinkimo" ir 2001-07-05 sprendimu Nr.1446V patvirtino SPAB "Vilniaus šilumos tinklai" turto nuomos ir valdymo konkurso taisykles.

Šiuo metu Vilniaus m. 3-os apylinkės teisme ir Vilniaus apygardos teisme (civ. byla Nr. 2-4118-06/01) nagrinėjamos civilinės bylos dėl SPAB "Vilniaus šilumos tinklai" akcininkų teisių pažeidimo.

SPAB "Vilniaus šilumos tinklai" generalinis direktorius B.Cicėnas 2000-12-12 raštu Nr. 120-4651, atsakydamas į Valstybės kontrolės paklausimą, patvirtino, kad bendrovės valdymo organai nepriėmė jokių sprendimų dėl įmonės nuomos konkurso.

Atlikusi SPAB "Vilniaus šilumos tinklai" turto nuomos teisinio pagrįstumo dalinį tyrimą, Valstybės

kontrolė 2002-01-08 tarpinėje pažymoje “ Dėl SPAB “Vilniaus šilumos tinklai ” nuomos sutarties projekto” konstatavo Akcinių bendrovių, Vartotojų teisių gynimo įstatymų, Civilinio kodekso reikalavimų pažeidimus, iškėlė abejones dėl konkurso dalyvio “Dalkia” ir pripažinto nugalėtojo “Dalkia International” tapatumo, nuomos sutarties projekte nurodytos šalies laiduotojo “Dalkia S.A.” pagrįstumo ir galimų neigiamų teisinių pasekmių pagal numatomą sudaryti nuomos sutartį ir, siekiant išvengti esminių klaidų ir teisės aktų pažeidimų sudarant šį sandorį, Valstybės kontrolė 2002-01-08 raštu Nr.180-08-41 kreipėsi į Vilniaus miesto tarybos pirmininką A.Zuoką siūlydama nepriimti sprendimo dėl sutarties projekto, kol nebus atliktas pilnas nuomos sutarties projekto teisinis ir ekonominis vertinimas.

Vilniaus miesto taryba neatsižvelgė į Valstybės kontrolieriaus J.Liaučiaus siūlymą ir 2002-01-09 priėmė sprendimą dėl nuomos sutarties projekto pritarimo.

Valstybės kontrolė tolesnio tyrimo metu, atlikusi Vilniaus miesto savivaldybės pateiktų dokumentų, 2002-01-09 nuomos sutarties projekto bei kitų dokumentų, susijusių su SPAB “Vilniaus šilumos tinklai “ turto nuoma, vertinimą nustatė:

Vilniaus miesto tarybai 2002-01-09 pateiktame svarstyti nuomos sutarties projekte padaryti kai kurie neesminiai pakeitimai, panaikinantys sutarties nuostatas, prieštaraujančias Lietuvos Respublikos įstatymams (Sutarties projekto 18 str.- atsisakyta regresio teisės į žalos atlyginimą už žalą aplinkai, 24str.- nuomojamas sklypas suderintas su Žemės įstatymo reikalavimais).

Kitos nuostatos, prieštaraujančios įstatymams, bei nurodyti Valstybės kontrolės 200-01-08 tarpinėje pažymoje teisės aktų pažeidimai (CK 6.280, CK6.184, CK 6.188, 6.383-6.391, CK6.76-6.89, 6.116 ir kt str. , Vartotojų teisių gynimo įstatymo 11 str.) išliko nepašalinti.

Pagal sutarties projekto 21 str. – Energijos pardavimai yra priskirtini prie viešųjų vartojimo sričių, kurių ypatumus nustato CK 6.184 – 6.1888 str. bei 6.383 – 6.391 str. Šiuo straipsniu sukuriama teisės norma dėl vartojimo sutarties nutraukimo su vartotojais, kuri neatitinka CK reikalavimams ir tuo pažeis vartotojų interesus. Taigi išlieka abejonės, ar pagal numatomą sudaryti sutartį bus įgyvendinta 1993-04-05 Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl vartojimo sutarčių nesąžiningų sąlygų (nesąžininga sąlyga laikoma tokia, kuri prieštaraujant geros valios reikalavimams sukuria esminį nesuderinimą šalių teisėse ir pareigose, atsirandančiose iš sutarties vartotojo nenaudai).

Pagal sutarties projekto 22 str. Laiduotojas neturėtų naudotis teise siūlyti energijos tiekimo tarifus. Tokių teisių suteikimas pagal sutarties projektą neatitinka CK 6.76-6.89 str. nustatytam laiduotojo teisių turiniui.

Šiuo sutarties straipsniu įteisinama nuostata dėl lengvatų suteikimo vartotojams, prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 str., nes numatoma taikyti nevienodas (diskriminacines) sąlygas atskiriems ūkio subjektams.

Šiuo straipsniu Savivaldybė nepagrįstai išipareigoja 4 metus mokėti Nuomininkui energijos tarifo subsidijas, neįvertindama galimų teisinių reikalavimų pasikeitimų valstybėje.

Sutarties projekto 27 str. Savivaldybė prisiima tarpininko funkcijas, kurios nenumatytos Vietos savivaldos įstatymo 6-8 str.

Sutarties projekto 35 str. numatytas skirtinga šalių turtinė atsakomybė, nutraukus sutartį. Nuomotojas privalo nupirkti visus objektus už įsigijimo vertę ir dar sumokėti tokio pat dydžio

kompensaciją, nepriklausomai nuo to, kiek laiko buvo eksploatuojami įrengimai ir koks jų nusidėvėjimas. Nuomininkas ir Laiduotojas atlygins pagal sutartį tik nuostolius, susidariusius dėl sutarties nutraukimo. **Tuo pažeidžiamas sutarties šalių turčinės atsakomybės ir lygybės principas.**

Vilniaus miesto mero pirmasis pavaduotojas A.Vakarinas 2002-01-09 išplatino rašytinį komentarą dėl Valstybės kontrolės 2002-01-08 Tarpinės pažymos dėl SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos, kuriame neteisingai interpretavo Konkurso taisyklių reikalavimus ir nurodė faktus, neatitinkančius tikrovę, t.y. *“ Dėl Dalkia SA ir Dalkia International tapatumo : Konkurse dalyvavo (t.y. pateikė Ketinimų laiškus ir pasiūlymą bei sumokėjo depozitą) Dalkia S.A. Ši bendrovė, kaip konkurso dalyvė, buvo patvirtinta konkurso laimėtoja. Įrašant Dalkia International, Komisijos protokole buvo padaryta korektūros klaida, kuri jau ištaisyta.”*

Faktiškai iki 2002-01-09 taip nebuvo padaryta.

Energetikos ir ūkio departamento direktorius V.Dastikas 2002-01-10 raštu Nr. 94-D-04-28 informavo Valstybės kontrolę, kad *“derybų eigoje pagal 2001-11-07 SPAB “Vilniaus šilumos tinklų nuomos sutarties su turto nuomos ir valdymo konkursą laimėjusiu dalyviu derybų protokolą Nr. 2 buvo nutarta (2.1 p.) pavesti DALKIA pateikti DALKIA INTERNATIONAL teisinius bei finansinius dokumentus, įrodančius pilną nuomos konkurso sąlygose nurodytos dalyvio kvalifikacijos atitikimą, tačiau Vilniaus m. Savivaldybės komisijoje šis sprendimas buvo pripažintas neatitinkantis konkurso bendrų reikalavimų, todėl DALKIA atstovai žodžiu buvo informuoti apie jo atšaukimą ir ši protokolo dalis buvo neįvykdyta”.*

2002-01-11 įvykusiame Valstybės kontrolės darbo grupės narių ir Vilniaus miesto Energetikos ir ūkio departamento direktoriaus V.Dastiko bei kitų Savivaldybę atstovaujančių specialistų, rengusių minėtą turto nuomos sutarties projektą, susitikime, Valstybės kontrolė paprašė pateikti papildomus dokumentus, įrodančius konkurso dalyvio ir nugalėtojo teisinį statusą ir tapatumą. Vilniaus miesto savivaldybės atstovai susitikimo metu dokumentų, patvirtinančių konkurso dalyvio bei nugalėtojo teisinį statusą, nepateikė, o žodžiu nesugebėjo argumentuotai paaiškinti, kas yra tikrasis konkurso dalyvis ir nugalėtojas.

Vilniaus miesto energetikos ir ūkio departamento direktorius V.Dastikas 2002-01-17 raštu Nr.04D-04-55 “Dėl dokumentų pateikimo” Valstybės kontrolei paaiškino, kad “Prancūzijos ūkio subjektų rejestre yra įregistruota tik viena bendrovė, kurios vardą sudarytų vienas žodis Dalkia” ir pasiūlė Valstybės kontrolei vadovautis internetiniais duomenimis apie Dalkia įmonių tinklą. Kaip “svarius” įrodymus pateikė internetinio tinklalapio kopiją ir Vilniaus miesto tarybos 2002-01-09 posėdžio protokolą Nr.33.

Kaip matyti iš protokolo teksto, Savivaldybės Teisės departamento direktorius J.Elzbergas suklaidino Tarybą informuodamas, kad visi nuomos sutarties projekto trūkumai pašalinti, o Vilniaus miesto meras A.Zuokas klaidingai informavo Tarybą, kad į visų institucijų išskeltus trūkumus atsižvelgta ir teisinių pažeidimų nėra.

Faktiškai tik 2002-01-21, reaguodama į Valstybės kontrolės pastabas, konkurso Komisija, pirmininkaujant A.Zuokui, svarstė bendrovių Dalkia, Dalkia S. A. ir Dalkia International tapatumo klausimą. Komisija sprendimu (protokolas Nr.32) pakeitė 2001-10-22 sprendimą (protokolas Nr.24), kuriuo buvo pripažinta SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos konkurso laimėtoja bendrovė Dalkia International ir nusprendė pažymėti, kad Vilniaus šilumos tinklų nuomos konkurse dalyvavo ir laimėtoju pripažinta bendrovė Dalkia, registracijos Nr. 403 211 295 RCS, Lilis,

registracijos adresas – 37, avenue du Marechal de Lattre de Tassigny, 59350 Saint-Andre (Prancūzija).

Valstybės kontrolė, įvertinusi Ūkio ministerijai 2002-01-23 pateiktus dokumentus dėl UAB “Vilniaus energija” įregistravimo, nustatė,

- priede (1), t.y. 2002-01-08 išraše iš Prekybos ir įmonių registro apie teisinį registravimą Prancūzijoje nurodyta bendrovė Dalkia, kurios indentifikacinis Nr.403 211 295 RCS, Lillis.
- - priede (8) - UAB “Vilniaus energija” steigimo akte, kuris pasirašytas 2002-01-16, nurodyta, kad UAB “Vilniaus energija” steigėjas yra bendrovė “Dalkia”, kurios kodas Nr.456 500 537 RCS, Lillis, t.y. kita bendrovė, nei nurodyta priede (1).

Valstybės kontrolė nuomone, bendrovė Dalkia (403 211 295 RCS Lille) ir bendrovė Dalkia (456 500 537 RCS, Lillis) negali būti laikoma tapačia SP AB “Vilniaus šilumos tinklai” nuomos konkurso dalyve ir UAB “Vilniaus energija” steigėja.

Valstybės kontrolė 2002-01-24 raštu Nr.180-07-172 kreipėsi į ūkio ministrą P.Čėsną atkreipdama jo dėmesį į pateiktų dokumentų netikslumus ir prašė imtis priemonių, užtikrinančių teisės aktų laikymąsi registruojant įmonę bei pasiūlė spęsti klausimą dėl tikslingumo UAB “Vilniaus energija” leisti verstis energetikos įrenginių eksploatavimu.

Nežiūrint to, UAB “Vilniaus energija” 2002-01-25 Ūkio ministerijos Įmonių registravimo skyriuje buvo įregistruota.

Po UAB “Vilniaus energija” įregistravimo 2002-01-29 Ūkio ministerijai pateiktas UAB “Vilniaus energija” steigimo akto pakeitimas, kuriame nurodyta, kad “Vilniaus energija” steigėja yra Dalkia, kurios kodas Nr.403 211 295.

Valstybės kontrolės duomenimis 2001 metais “Dalkia” buvo reorganizuota. “Dalkia” vardu veikiantis prezidentas Jean- Piere Denis dar 2001-07 31 informavo Alytaus miesto savivaldybę, kad 2001 metais “Electricite de France” atlikus kapitalo investiciją į “Dalkia”, pastaroji buvo reorganizuota. Po reorganizacijos visų dukterinių bendrovių užsienyje (t.y. bendrovių už Prancūzijos ribų) akcijos atiteko bendrovei “Dalkia International”, o taip pat patvirtino, kad dėl “Dalkia” reorganizacijos visos “Dalkia”, dalyvavusios viešame konkurse Alytaus šilumos tinklams modernizuoti, kaip laimėtojos teisės ir prievolės yra perduotos “Dalkia International”.

Valstybės kontrolė kitų dokumentų, patvirtinančių “Dalkia” reorganizavimą neturi, o Komisijos protokolų bei UAB “Vilniaus energija” steigimo dokumentų keitimas palieka abejones dėl konkurso skaidrumo ir teisėtumo bei konkurso dalyvio ir laimėtojo tapatumo.

Pagal SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos sutarties projektą, kuriam 2002-01-09 pritarė Vilniaus miesto Taryba, nuomos sutarties šalimi - Nuomininku tapo konkurse nedalyvavęs ūkio subjektas UAB “Vilniaus energija”, už kurio išipareigojimų vykdymą ar nevykdymą laiduoja užsienio investitorius – bendrovė, kurios teisinis statusas kelia abejones.

Laiduotojo teisės ir pareigos skiriasi nuo nuomininko teisių ir pareigų (CK 6.47, 6,81 str.). Jis nėra sutartimi prisiimtų prievolių vykdytojas. Laidavimas yra papildoma prievolė , o visos nuomininko teisės ir pareigos pagal šią sutartį atsiras Nuomininkui, bet ne Laiduotojui.

Nuomos sutarties projektas prieštarauja SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos ir valdymo

konkurso taisyklių 1 p. (sąvokų apibrėžimai) „Nuomos sutartis“, „Konkursą laimėjęs dalyvis“ apibrėžimams bei 7.3 p., kuriame nurodyta, kad nuomos sutartis bus sudaryta su konkursą laimėjusiu dalyviu, ir 7.6 p., kuriame nurodyta, kad Nuomos sutartyje numatytus įsipareigojimus gali pavesti vykdyti savo kontroliuojamai bendrovei.

Pagal sutarties projektą „Konkurso laimėtojas“ netapo sutarties šalimi – Nuomininku, kaip buvo numatyta Konkurso taisyklių 1.p. „Nuomos sutarties“ sąvokoje.

Valstybės kontrolė, atlikdama SPAB „Vilniaus šilumos tinklai“ turto nuomos sutarties projekto teisinį pagrįstumą, vertino ir kitų institucijų, dalyvavusių minėtos sutarties vertinime ir tyrime, medžiagą. Į Valstybės kontrolę kreipėsi Lietuvos Respublikos Seimo nariai V.Fiodorovas, E.Klumbys, Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje G.Jakimavičius, Teisės projektų ir tyrimų centras ir kt.

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba 2001-12-22 raštu Nr.283 informavo Seimo Žmogaus teisių komitetą ir teisingumo ministeriją dėl vartotojų teisių pažeidimų svarstomame nuomos sutarties projekte ir nurodė, kad SPAB „Vilniaus šilumos tinklai“ turto nuomos sutarties projekte neišspręsti klausimai dėl naujos įmonės ir vartotojų (gyventojų) teisinių santykių ir nurodė, kad, siekiant užtikrinti vartotojų teisių apsaugą, tikslinga suderinti su minėta institucija energijos tiekimo ir vartojimo sutarties tarp tiekėjo ir vartotojo sąlygas.

Valstybės kontrolė 2002-01-14 raštu Nr. 30-07-26 kreipėsi į Nacionalinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą papildomai įvertinti SPAB „Vilniaus šilumos tinklai“ nuomos sutarties projektą ir imtis priemonių vartotojų teisių gynimo ir rinkos priežiūros srityse.

II. NUOMOS SUTARTIES PROJEKTO EKONOMINIS VERTINIMAS

2002-01-14 įvykęs SP AB „Vilniaus šilumos tinklai“ visuotinis akcininkų susirinkimas nutarė:

- išnuomoti 15 metų SP AB „Vilniaus šilumos tinklų“ visą ilgalaikį turta, naudojamą centralizuotos šilumos bei elektros gamybos, perdavimo bei tiekimo veikloms ir su šiomis veiklomis susijusį ilgalaikį turta;
- patvirtinti nuomos sutartį tarp SP AB „Vilniaus šilumos tinklų“, Vilniaus m. savivaldybės, UAB „Vilniaus energija“ ir Dalkia S.A., kurios projektas patvirtintas Vilniaus m. savivaldybės tarybos 2002-01-09 sprendimu Nr.477.

Valstybės kontrolė, vertindama minėtos nuomos sutarties sąlygas, neteikia išvadų dėl tų sutarties sąlygų, kurių vertinimui reikalingos specialios energetikos srities techninės žinios. Tokį vertinimą galėtų atlikti Lietuvos energetikos institutas arba nepriklausomų ekspertų komisija.

Investicijų planas, sutarties priedas Nr.2

Investicijos pagal nuomos sutarties projekto priedo Nr.2 „Investicinis planas“ lentelę Nr.1 sudarys viso – 565,957 mln.Lt, t.y. 135,957 mln.Lt daugiau nei Dalkia buvo pateikusi konkursiniame pasiūlyme. Vilniaus m. Savivaldybė nepateikė Valstybės kontrolei bendrovės Dalkia oficialaus dokumento, patvirtinančio, kad ji sutiko padidinti konkursiniame pasiūlyme nurodytą investicijų sumą.

Nuomos sutarties projekte nenurodyta lėšų kilmė investicijų planui finansuoti. Vilniaus m. Savivaldybė nepasinaudojo galimybe SP AB „Vilniaus šilumos tinklai“ turto nuomos konkurso

taisyklėse numatyti sąlygą, kad Nuomininkas investicijas privalės vykdyti, neprašydamas Savivaldybės ar Lietuvos Respublikos valstybės garantijų investicijų finansavimo šaltiniams gauti.

Vilniaus m. savivaldybė nuomos konkurso taisyklėse galėjo taikyti Investicijų įstatymo reikalavimus, tuo būdu užtikrinant tiek Lietuvos Respublikos ūkio subjekto UAB “Vilniaus šilumos tinklai” interesus, tiek ir nustatant investuotojams teisinius reikalavimus.

Nuomos sutarties projekto priedas Nr.6 “Įkainių lentelė”

Palyginus Dalkia konkursiniame pasiūlyme pateiktą šilumos energijos perskaičiavimo formulę ir formulę, kuri pateikta nuomos sutarties projekte, matosi esminiai kainos perskaičiavimo faktorių pasikeitimai:

Šilumos energijos kainos perskaičiavimo formulė	
Iš “Dalkia” pasiūlymo	Iš nuomos sutarties projekto
$P_1 = P_x [0,488(G_1/G) + 0,006(M_1/M) + 0,012(E_1/E) + 0,096(V_1/V) + 0,169(S_1/S) + 0,229(1 + I_R/100)]$	$P_1 = P_x [0,416(G_1/G) + 0,06(M_1/M) + 0,018(K_1/K) + 0,096(V_1/V) + 0,169(S_1/S) + 0,241(1 + I_R/100)]$
P_1 – nauja šilumos energijos kaina;	P_1 – nauja šilumos energijos kaina;
P – anksčiau galiojusi šilum. energ. kaina;	P – anksčiau galiojusi šilum. energ. kaina;
G – iki perskaičiavimo galiojusi gamtinių dujų kaina;	G – iki perskaičiavimo galiojusi gamtinių dujų kaina;
G_1 – gamtinių dujų kaina šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;	G_1 – gamtinių dujų kaina šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;
M – anksčiau egzistavusi mazuto kaina Roterdamo biržoj;	M – iki perskaičiavimo galiojusi gamtinių dujų transportavimo LR-e magistraliniais dujotiekiais kaina;
M_1 – mazuto kaina Roterdamo biržoje šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;	M_1 – gamtinių dujų transportavimo LR-e magistral. dujotiekiais kaina šilum. energ. kainos perskaičiav. dieną;
E – iki perskaičiavimo galiojusi elektros energijos kaina ;	K – iki perskaičiavimo galiojusi gamtinių dujų transportavimo LR-e skirstomaisiais dujotiekiais kaina;
E_1 – elektros energijos kaina šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;	K_1 – gamtinių dujų transportavimo LR-e skirstomais. dujotiekiais kaina šilum. energ. kainos perskaičiav. dieną;
V - iki perskaičiavimo galiojusi šalto vandens kaina;	V - iki perskaičiavimo galiojusi šalto vandens kaina;
V_1 – šalto vandens kaina šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;	V_1 – šalto vandens kaina šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;
S – anksčiau egzistavęs LR įgaliotų institucijų patvirtintas vid. darbo	

užmokestis;	S – anksčiau egzistavęs LR įgaliotų institucijų patvirtintas vid. darbo užmokestis;
S ₁ – LR įgaliotų institucijų patvirtintas vid. darbo užmokestis šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;	S ₁ – LR įgaliotų institucijų patvirtintas vid. darbo užmokestis šilum. energ. kainos perskaičiavimo dieną;
I _R – LR Statistikos departamento arba kitos įgaliotos kompetatingos LR institucijos skelbiamas inflecijos dydis.	I _R – LR Statistikos departamento arba kitos įgaliotos kompetatingos LR institucijos skelbiamas inflecijos dydis.

Nuomos sutarties projekte nustatyta, kad šilumos energijos kainai, po 2004-01-01-skaičiuojamai pagal formulę, mazuto bei elektros energijos kainos įtakos neturės. Šilumos energijos kaina bus perskaičiuojama pagal pateiktą formulę, kurioje numatomas šilumos energijos kainos pasikeitimas, jei keisis gamtinių dujų kuro kaina Franko sandėlyje, šalto vandens kaina, vidutinis darbo užmokestis ir infliacijos dydis.

Sutarties dalyje “Nuomininko investiciniai išpareigojimai) preliminariai numatoma (nenurodant konkretaus laikotarpio) 70 mln. Lt skirti Orimulsijos projekto įgyvendinimui. Investicijų plane numatomos 3,5 mln. Lt dydžio investicijos kuro paruošimo ir laikymo įrengimų modernizavimui. Tai rodo, kad Nuomininkas planuoja naudoti ne tik gamtines dujas, bet ir kitas kuro rūšis, tačiau pagal formulę 49,4% (41,6+6+1,8) visos šilumos energijos perskaičiavimo kainos sudarys gamtinių dujų kaina ir gamtinių dujų transportavimo magistraliniais bei skirstomaisiais dujotiekiais kaina.

Šilumos energijos kainos perskaičiavimo formulėje nenumatyta kokią įtaką šiluminės energijos kainai turės naudojamas ne dujinis kuras, o mazutas, orimulsija ar kitokia kuro rūšis. Gamtinių dujų kaina pasaulinėje rinkoje pastaruju metu turi tendenciją didėti.

Derybų metu Savivaldybė sutiko pakeisti Dalkia pateiktą konkursinį siūlymą ne vartotojų naudai. Nuomos sutarties projekte numatyta šiluminės energijos kainos skaičiavimo metodika, neužtikrina vartotojams, kad šiluminės energijos kaina nedidės. Yra tikimybė, kad po 2004-01-01 perskaičiuojant šiluminės energijos kainą pagal sutarties projekte nurodytą formulę ir neįvertinant, kokią kuro rūšį (ar rūšis) Nuomininkas faktiškai vartos, jos kaina vartotojams vien dėl šios priežasties gali žymiai išaugti.

I. Trumpalaikio turto perleidimo sąlygos

Nuomos sutarties projekte trumpalaikio turto perleidimo, jo įvertinimo sąlygos aptartos sutarties projekto 4str.(iv), 10str. 10.2 p. (v), 12 str. (viii) ir 5 priede.

Trumpalaikio turto kaina

1. Nuomos sutarties 4 str. “Nuomos sutarties įsigaliojimas, sandoriui įvykti būtinos sąlygos” 4.2 dalyje (iv) punkte nurodyta, kad viena iš sąlygų, būtinų Sandoriui įvykti, yra ta, kad:

Nuomotojui į Nuomotojo sąskaitą būtų apmokėta už Naujai bendrovei perduotą (parduotą) trumpalaikį turtą (kuras, medžiagos, vartotojų skolos ir kt.), vadovaujantis Priede Nr.5 nurodytomis sąlygomis.

2. Priede Nr.5 “Trumpalaikio turto perleidimo sąlygos” išdėstytos šios sąlygos:

- Pirmo etapo 2-oje dalyje nurodyta, kad :

Nuomotojo Nuomininkui parduodamas ir perleidžiamas trumpalaikis turtas yra tokia verte, kuri užfiksuota Nuomotojo pagal 1.1 punktą sudarytame balanse.

- Pirmo etapo 4 –toje dalyje “Atsiskaitymo už trumpalaikį turtą tvarka” a punkte nurodyta, kad:

Trumpalaikio turto pardavimo ir perleidimo iš Nuomotojo Nuomininkui dieną, Nuomininkas išrašo Nuomininkui PVM sąskaitą –faktūrą už Nuomininkui parduotas atsargas bei pasirašo perleidžiamu gautinų sumų ir teisės perleidimo į ateinančių laikotarpių sąnaudas, išankstinius apmokėjimus, iš biudžeto gautinas sumas priėmimo - perdavimo akta.

Tokiu būdu pagal Nuomos sutarties projektą aptartas apmokėjimas už atsargas, tačiau kitas trumpalaikis turtas ir ateinančių laikotarpių sąnaudos perleidžiamos priėmimo – perdavimo aktu, nenurodant, ar šis perleidimas atlygintinas, ar neatlygintinas.

Analogiškos problemos lieka ir trumpalaikio turto perleidimo II etapo metu.

Pagal SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” pateiktą 2001-06-30 balansą Nuomininkas išrašęs PVM sąskaitą-faktūrą atsargoms, apmokėtų už jas 20 336 631 Lt. Likusios trumpalaikio turto dalies ir ateinančių laikotarpių sąnaudų, kurios sudaro 81 049 049 (101 385 680 –20 336 631) Lt, perleidimo būdas neaptartas.

Nuomos sutarties projekte nepilnai ir neaiškiai apibrėžta trumpalaikio turto perleidimo sąvoka ir sąlygos. Tai gali “Nuomininkui” sudaryti sąlygas neatlygintinai arba kitomis Nuomininkui palankiomis sąlygomis perimti 81 mln. Lt bendrovės “Vilniaus šilumos tinklai” trumpalaikio turto.

2. Nuomos mokesčių apskaičiavimo ir jų mokėjimo tvarkos vertinimas

Nuomos sutarties projekte nuomos mokesčių ir jų mokėjimo tvarka aptarta 11 straipsnyje ir 7, 8, 9, 10 ir 11 prieduose.

Nuomos mokesčio Nr.1 apskaičiavimas ir mokėjimo tvarka

Nuomos mokesčio Nr. 1 struktūrą, jo apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką numato Nuomos sutarties projekto 11 straipsnio 11.2 dalies (i) punktas ir šios sutarties Priedas Nr.7.

Nuomos mokesčio Nr. 1 samprata

Nuomos sutarties projekto 11 straipsnio 11.2 dalies (i) punkte nurodyta, kad:

- nuomos mokestis Nr.1 yra visų SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” ilgalaikių įsipareigojimų apmokėjimas,
- kitas minėto punkto sakinytis aiškina, kad šalys susitaria, kad ilgalaikiais finansiniais įsipareigojimais bus laikomos baudos ir delspinigiai, skirti Valdžios organų už VŠT mokestinių įsipareigojimų mokesčių inspekcijai ir SODRA-ai nevykdymą po 2001-06-30.

Nurodytos nuomos mokesčio Nr.1 formuluo­ tės neleidžia tiksliai nustatyti, kas tai yra nuomos mokestis Nr. 1 :

- ar visu ilgalaikiu išsipareigojimu apmokėjimas,
- ar ilgalaikis finansinis išsipareigojimas,
- ar tik baudos ir delspinigiai,
- ar ilgalaikis finansinis išsipareigojimas ir plius baudos bei delspinigiai.

Vyk­ dant sutarties išsipareigojimus, sutartyje neaiškiai išdėstyta ir neapibrėžta nuomos mokesčio Nr.1 sąvoka gali sukelti ginčus tarp sutarties šalių.

Palūkanų mokėjimo vertinimas

Lietuvos Respublikos Finansų ministerijos rašte Nr.83 N “Svarbiausiųjų metinės finansinės atskaitomybės pozicijų paaiškinimai” nurodyta, kad:

- balanso straipsnio “Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai išsipareigojimai” rodikliai apima sumas mokėtinas pagal kontraktus **vėliau nei po vienerių metų**.
- sumos, mokėtinos **per dvylika mėnesių**, nėra įtraukiamos į minėtą straipsnį ir yra atspindimos balanso straipsnyje “Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai išsipareigojimai”.

Kadangi palūkanos priskaičiuojamos už tam tikrą laikotarpį (priklausomai nuo paskolų sutarčių sąlygų – už mėnesį, ketvirtį, metus) ir priskiriamos prie “Per vienerius metus mokėtinų sumų ir trumpalaikių išsipareigojimų” jos negali būti suprantamos kaip ilgalaikiai išsipareigojimai.

Priede Nr.7 pateiktas išsipareigojimų, dengtinų mokesčiu Nr. 1, aprašas. Jame nurodyta, kad SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” gautos paskolos valstybės vardu ir su valstybės garantija t.y. finansinės skolos yra 80.2 mln. Lt. Ši suma atitinka SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” 2001-06-30 balanso **“Po vienerių metų mokėtinų sumų ir ilgalaikių išsipareigojimų”** eilutę (finansinės skolos) – 80.2 mln. Lt, kas patvirtina, kad palūkanos į ilgalaikių išsipareigojimų sąvoką neįeina ir nėra nuomos mokesčio Nr. 1 dalis.

Priedo Nr. 7 dalyje “Nuomos mokesčio Nr. 1 sumokėjimas” nurodyta, kad nuomos mokesčio Nr. 1 mokėjimai atliekami šiose sutartyse nurodyta valiuta, pagal jose nurodytus grąžinimo grafikus, palūkanų mokėjimo terminus ir normas, palūkanų skaičiavimo sąlygas, delspinigių normas ir jų skaičiavimo sąlygas.

Palūkanų mokėjimas kaip “Nuomininkui” privaloma prievolė nėra įvardinta nei nuomos mokesčių Nr. 1 reglamentuojančiame 11 straipsnyje, nei priedo Nr. 7 bendroje ir nuomos mokesčio Nr. 1 apskaičiavimo dalyse, todėl vyk­ dant sutartį gali kilti ginčai dėl “Nuomininko” išsipareigojimo mokėti palūkanas. Įvertinus tą faktą, SP AB “Vilniaus šilumos tinklai” turimi ilgalaikiai išsipareigojimai 80,2 mln. Lt sumoje yra gautos paskolos valstybės vardu ir su valstybės garantija, “Nuomininkui” nemokant palūkanų, jas privalėtų mokėti Finansų ministerija iš valstybės biudžeto lėšų.

Nuomos mokesčio Nr.1 mažinimo sąlygos

Nuomos sutarties projekto 11 straipsnio 11.2 dalies (i) punkte nurodyta, kad nuomos mokestis Nr.1 yra visu SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” ilgalaikių išsipareigojimų apmokėjimas, tačiau prieduose

Nr. 5 ir Nr. 7 numatytos nuomos mokesčio Nr.1 mažinimo sąlygos:

- priedo Nr. 7 I dalyje “Nuomos mokesčio Nr.1 apskaičiavimas” nurodyta, kad šis mokestis apskaičiuojamas remiantis priedo lentelėje nurodytomis mokėjimo datomis ir mokėtinomis sumomis, atimant skirtumą tarp Nuomotojo trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų vertės, vadovaujantis priede Nr.5 nurodytomis sąlygomis
- priedo Nr. 5 ketvirtos dalies 1) c punkte nurodyta, kad Nuomininkui apmokėjus ilgalaikius Nuomotojo įsipareigojimus aprašytus Priede Nr.7, Nuomotojas sumažina sąskaitas pateikiamas už nuomos mokesčių Nr.1, nes šis mokestis sumažinamas Nuomininko skolos už perkamą iš Nuomotojo trumpalaikį turtą suma.

Pagal nurodytas sąlygas Nuomininkas apmoka visus Nuomotojo ilgalaikius įsipareigojimus, tačiau iš apmokėtos sumos atliekamos užskaitos:

- skolos dengimas už trumpalaikį turtą (pagal žemiau išnagrinėtą situaciją tai būtų 60 114 268 Lt),
- išrašoma PVM sąskaita-faktūra nuomos mokesčiui Nr. 1. (pagal žemiau išnagrinėtą situaciją tai būtų 20 086 631 Lt);

Nuomos mokesčio Nr. 1 paskaičiavimas pagal SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” 2001-06-30 balansą

1. Nustatoma trumpalaikio turto kaina, kuri būtų –101 081 353 (114 634 315 – 1 621 780 – 11 931 182) Lt
2. Balanso duomenimis ateinančių laikotarpių sąnaudos sudaro – 304 327 Lt Iš viso trumpalaikis turtas ir ateinančių laikotarpių sąnaudos būtų lygios - 101 385 680 Lt.
3. Paskaičiuojami trumpalaikiai įsipareigojimai, t. y iš balanse nurodytų trumpalaikių įsipareigojimų sumos atimami grynai pinigai kasoje ir sąskaitose – 41 271 412 (53 202 594 –11 931 182). Lt, kuriuos Nuomininkas turėtų pervesti Nuomotojui.
4. Atliekama užskaita trumpalaikio turto skolos padengimui, kuri būtų lygi 60 114 268 (101 385 680 – 41 271 412) Lt
5. Išrašoma PVM sąskaita-faktūra nuomos mokesčiui Nr. 1, kuris sudarytų 20 086 631 (80 200 899 – 60 114 268) Lt.

Taigi nuomos mokesčio Nr.1 pajamos būtų ne 80,2 mln. Lt, o tik 20,1 mln. Lt.

Pagal Nuomos sutarties projekto sąlygas Nuomininkas apmoka visus SPAB “Vilniaus šilumos tinklų” ilgalaikius įsipareigojimus, tačiau dalis apmokėtos sumos užskaitoma kaip skolos dengimas už trumpalaikį turtą. Priedo Nr.7 nuostata, kad nuomos mokestis Nr.1 yra visų ilgalaikių įsipareigojimų apmokėjimas yra neteisinga, nes jo dydį įtakoja trumpalaikio turto ir trumpalaikių įsipareigojimų skirtumas ir tuo mažinamos nuomos mokesčio pajamos.

Nuomos mokesčių Nr. 2 ir Nr.3 apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka

Nuomos sutarties projekte nuomos mokesčio Nr.2 ir Nr.3 apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką reglamentuoja 11 straipsnis ir 8, 9, priedai.

Vertinant šių mokesčių apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką nustatyta, kad:

- o nuomos mokesčio Nr.2 - tai lėšos, skirtos nekilnojamojo turto mokesčio nuomos mokesčio sumokamo Nuomotojo už Nuomininkui išnuomotą nekilnojamą turtą padengimui,
- o nuomos mokesčio Nr.3 – tai lėšos, skirtos žemės nuomos mokesčio sumokamo Nuomotojo už Nuomininkui išnuomotą arba faktiškai naudojamą (mokant žemės nuomos mokesčių) žemę padengimui.

Nuomos sutarties projekto 13 straipsnio “Nuomotojo įsipareigojimai” (ii) punkte numatyta, kad nuomos mokesčio Nr.2 ir Nr.3 atžvilgiu gali būti atliekami Savivaldybės ir iš jos biudžeto finansuojamų Vartotojų skolų įskaitymai ir tokie įskaitymai gali būti atliekami tik su sąlyga, kad Savivaldybė atleis Nuomotoją nuo susidariusio atitinkamo dydžio nekilnojamojo turto ir/ arba žemės nuomos mokesčio.

Savivaldybė, įvykdžiusi sutarties projekte nurodytą sąlygą dėl atleidimo nuo nekilnojamo turto ir žemės nuomos mokesčių, neteks Savivaldybės biudžeto nekilnojamojo turto ir/ arba žemės nuomos mokesčio pajamų, kurių dydis priklausys nuo Savivaldybės ir iš jos biudžeto finansuojamų Vartotojų skolų.

Nuomos mokesčio Nr.4 apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka

Šio mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimą tvarką bei PVM sąskaitų faktūrų pateikimo metodiką numato Nuomos sutarties projekto 11 straipsnio 11.2 punkto (iv) dalis ir šios sutarties Priedas Nr.10.

Priedo Nr.10 pirmos dalies 1.1 punktas nurodo, kad mėnesinis Nuomos mokesčio Nr.4 apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp viso Nuomininkui išnuomoto turto mėnesinio nusidėvėjimo sumos ir pagrindinės Nuomos mokesčio Nr.1 dalies sumos, tenkančios konkrečiam mėnesiui.

Toks nuomos mokesčio Nr.4 apskaičiavimas prieštarauja Nuomos sutarties 11 straipsnio 11.2 punkto (iv) dalies nuostatai, kuri nurodo, kad Nuomos mokesčio Nr.4 yra SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” Įrengimų amortizacinių atskaitymų padengimas per Nuomininko įgyvendinamą investicinę programą.

Pagal Nuomos sutartyje pateiktus nuomininko investicinius įsipareigojimus Nuomininkas naudojamo šilumos ūkio modernizavimo ir atnaujinimo darbams penkiolikai metų planuoja skirti 565,957 mln. Lt.

SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” vyriausiasis finansininkas 2002-01-18 rašte Nr.061-0183 “Dėl informacijos pateikimo” nurodė, kad priskaičiuota nusidėvėjimo suma 2002 m. lapkričio mėnesį yra 3.2 mln. Lt. Įvertinus tai, kad ši suma neturėtų žymiai keistis ir kad įrengimų amortizacinių atskaitymų padengimas vyks per Nuomininko įgyvendinamą investicinę programą, darytina prielaida, kad per penkiolika metų priskaičiuota amortizacinių atskaitymų suma bus lygi 576 mln. (3.2 mln. Lt*12 mėn.*15 m.) Lt, kuri yra labai artima investicijų sumai (565.657 mln. Lt).

SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” modernizuotą, atnaujintą ir naują ilgalaikį turtą pagal nuomos

sutarties projekte numatytas sąlygas turės nupirkti.

Įvertinus Priedo Nr.10 pirmos dalies 1.1 punkto reikalavimą, kad mėnesinis Nuomos mokesčio Nr.4 apskaičiuojamas kaip **skirtumas** tarp viso Nuomininkui išnuomoto turto mėnesinio nusidėvėjimo sumos ir pagrindinės Nuomos mokesčio Nr.1 dalies sumos tenkančios konkrečiam mėnesiui, gauname, kad pagrindinė Nuomos mokesčio Nr.1 dalimi - 80,2 mln. Lt sumažiname nusidėvėjimo sumą, o tuo pačiu mažinamas perkamų iš Nuomininko investicijų padengimo šaltinis .

Pagal patvirtino Nuomos sutarties projekto sąlygas Nuomininkas investuos 565,957 mln. Lt. SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” modernizuotą, atnaujintą ir naują ilgalaikį turtą pagal nuomos sutarties projekte numatytas sąlygas, turės nupirkti, tačiau tikėtina, kad nuomos laikotarpio pabaigoje perkamų iš Nuomininko investicijų suma nepadengs nuomos mokesčio Nr.4 sumos ir susidarys SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” skola Nuomininkui. Šiuo atveju tikėtina, kad minėtą skolą (ilgalaikio turto išpirkimą) turės padengti Savivaldybė iš savo biudžeto lėšų arba tai sudarys sąlygas Nuomininkui perimti SP AB “Vilniaus šilumos tinklai” turtą savo nuosavybėn be privatizavimo procedūrų.

3. SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” modernizuoto, atnaujinto ir naujo ilgalaikio turto

pirkimo sąlygų vertinimas

Nuomos sutarties projekte numatyta, kad Nuomininko remontuojamas, rekonstruojamas arba naujai įsigytas ilgalaikis turtas parduodamas Nuomotojui pagal Priede Nr.10 nurodytas sąlygas. Vertinimas atliktas atsiskaitymo už ilgalaikį turtą sąlygų, galiojančių:

- termino metu parduodant ilgalaikį turtą,
- termino pabaigoje parduodant ilgalaikį turtą.

Termino metu parduodant ilgalaikį turtą, Priedo Nr.10 2.2.1 ir 3.2.1 punktuose nurodyta, kad Nekilnojamo ir kilnojamo turto rekonstrukcija ir remontas, kurio vertė viršija 50 proc. remontuojamo nuomojamo nekilnojamo ir kilnojamo turto įsigijimo vertės, kuri yra užfiksuota Priede Nr.1, taip pat Terminu metu naujai sukurtas nekilnojamas ir kilnojamas turtas parduodami Nuomotojui iš karto užbaigus šiuos darbus ar pridavus nekilnojamąjį ir kilnojamą turtą eksploatacijai ir pasirašius atliktų darbų priėmimo – perdavimo aktą,

Termino pabaigoje parduodant ilgalaikį turtą Priedo Nr.10 2.6 ir 3.6 punktuose nurodyta, kad Terminu pabaigoje Nuomininkas parduos pagal PVM sąskaitą faktūrą Nuomotojui likusius ir terminu metu neparduotus rekonstrukcijos ir remonto, kurio vertė viršija 50 proc. nuomojamo nekilnojamojo turto ir kilnojamojo turto įsigijimo vertės, darbus bei kitą Terminu metu sukurtą nekilnojamą ir kilnojamą turtą už kainą, kuri bus lygi Terminu pabaigoje nesumokėto nuomos mokesčio Nr.4, tenkančio nuomojamam nekilnojamo ir kilnojamam turtui, sumai.

Nurodytais atvejais, nuomos sutarties projekte, neapartas konkretus kainos dydis parduodamam ilgalaikiui turtui, kuris modernizuojamas, atnaujinamas ir naujai įsigijamas pagal investicinį planą, t.y. kas sudaro kainą:

- faktinės ilgalaikio turto įsigijimo arba pagaminimo išlaidos,
- faktinės ilgalaikio turto įsigijimo arba pagaminimo išlaidos plus pelno norma.

Tokiu būdu Nuomininkui sudarytos sąlygos parduoti turtą, įsigytą pagal investicinį planą, už jam

palankią kainą.

Nuomos sutarties projekte neapartas konkretus kainos dydžio nustatymo mechanizmas parduodamam ilgalaikiam turtui, kuris modernizuojamas, atnaujinamas ir naujai išigijamas pagal investicinį planą, todėl Nuomininkui suteikiama galimybė reguliuoti tokio turto kainą sau palankia linkme.

4. Atskaitymai nuo realizavimo pajamų į Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo išdo sąskaitą (Kelių mokestis)

Pagal Nuomos sutarties projektą SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” iš ilgalaikio turto nuomos gaus pajamas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos 1990-07-31 juridinių asmenų pelno mokesčio įstatymu Nr. I-442 (2000-07-11 įstatymo Nr. VIII-1818 redakcija) nuo 2000-01-01 pajamos už turto nuomą priskiriamos realizavimo pajamoms. Vadovaujantis 2001-12-21 Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. IX-682 I priedėlio 1 dalies 1 punktu patvirtintais Atskaitymų nuo pajamų į programos finansavimo sąskaitą maksimaliais dydžiais, SPAB Vilniaus šilumos tinklai” turės į Programos finansavimo sąskaitą mokėti 0.5 procento realizavimo pajamų – nuomos atskaitymus. Šių išlaidų padengimo šaltinis sutarties projekte nenumatytas.

Sutarties projekte nenumatytas mokesčio į Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo sąskaitą mokėjimo šaltinis, dėl ko SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” gali turėti nuostolį, kas neužtikrintų atsiskaitymo su valstybės biudžetu.

III. BENDROSIOS IŠVADOS IR SIŪLYMAI

1. Komisijos protokolų bei UAB “Vilniaus energija” steigimo dokumentų keitimas palieka abejones dėl SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos konkurso skaidrumo ir teisėtumo bei šio konkurso laimėtojo ir nuomos sutarties projekto šalies “Laiduotojo” tapatumo. Pagal SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos sutarties projektą, kuriam 2002-01-09 pritarė Vilniaus miesto taryba, nuomos sutarties šalimi - nuomininku tapo konkurse nedalyvavęs ūkio subjektas UAB “Vilniaus energija”, už kurio išipareigojimų vykdymą ar nevykdymą laiduoja užsienio investitorius – bendrovė, kurios teisinis statusas kelia abejones.

Šių klausimų tyrimas yra teisėsaugos institucijų kompetencija.

2. Vilniaus miesto taryba 2002-01-09 priėmusi sprendimą pritarti SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos sutarties projektui, neatsižvelgė į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-03 nutarimu Nr.1439 pritariai Lietuvos Respublikos Šilumos įstatymo koncepcijai.

Vilniaus m. Savivaldybės Taryba 2002-01-09 priėmusi sprendimą pritarti SPAB “Vilniaus šilumos tinklai” turto nuomos sutarties projektui, neatsižvelgė į valstybės kontrolieriaus J. Liaučiaus 2002-01-08 siūlymą nepriimti sprendimo dėl sutarties projekto, kol nebus atliktas pilnas nuomos sutarties projekto teisinis ir ekonominis vertinimas.

3. Vyriausybės atstovui Vilniaus apskrityje tikslinga savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka įgyvendinti įgaliojimus administracinei priežiūrai užtikrinti.

4. Sutarties projekte numatytos nuomojamo turto perleidimo “Nuomininkui”, nuomos mokesčių mokėjimo, šiluminės energijos kainos nustatymo tvarka ir sąlygos neužtikrina tinkamo “Nuomininko” įsipareigojimų vykdymo kontrolės mechanizmo. Tai gali sukelti neigiamas ekonomines pasekmes valstybei, Vilniaus m. savivaldybei ir vartotojams.

Siekiant to išvengti, tikslinga spręsti klausimą dėl pilnos nuomos sutarties projekto techninės ekonominės ekspertizės skyrimo.

Įmonių kontrolės skyriaus viršininkė
Teisės skyriaus vyriausioji specialistė
Įmonių kontrolės skyriaus vyresnioji kontrolierė
Įmonių kontrolės skyriaus kontrolierius

Z.Valatkienė
R.Vadapalienė
A.Davidavičienė
M.Milčiūnas
